

РЕЦЕНЗІЇ. ХРОНІКА. ІНФОРМАЦІЯ.

На пошану ювіляра – професора Йосипа Фрідріховича Андерша

Цього року святкує свій знаменний 75-літній ювілей наш вельмишановний колега доктор філологічних наук, професор Йосип Фрідріхович Андерш – видатний український і чеський науковець, мовознавець-славіст і викладач.

Йосип Фрідріхович закінчив Одеський державний університет ім. І.І.Мечникова, але його подальша доля була пов'язана з Києвом, де він 1968 року вступив до аспірантури Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні Академії наук України. Його науковим керівником був академік Олександр Савич Мельничук, який багато в чому визначив сферу наукових інтересів молодого науковця. Після успішного захисту кандидатської дисертації на тему «Семантична структура безприйменникового давального відмінка в сучасних чеській та німецькій мовах» Йосип Фрідріхович пов'язав свою долю з Інститутом мовознавства ім. О.О.Потебні, де працював ученим секретарем Інституту, завідувачем сектора слов'янських мов, ученим секретарем Українського комітету славістів, заступником головного редактора журналу «Мовознавство». Сфера його наукових інтересів широка: морфологія та синтаксис чеської, української, німецької мов, типологія слов'янських мов, чесько-українські мовні зв'язки. Саме дослідження з синтаксису стали основою його докторської дисертації «Структурно-семантична типологія простого речення (на матеріалі дієслівних речень сучасної чеської та української мов)». Про результати своєї наукової праці учений доповідав на найвищому славістичному форумі – IX– XIII Міжнародних з'їздах славістів у Києві (1983 р.), Софії (1988 р.), Братиславі (1993), Кракові (1998), Любляні (2003).

1992 року Йосип Фрідріхович Андерш разом із родиною виїхав до Чеської Республіки, де в місті Оломоуць почав працювати професором Університету імені Франтішка Палацького. У Чехію Й. Ф. Андерш приїхав як сформований учений – мав уже понад 150 наукових праць. Як людина

високопрофесійна, енергійна, досвідчений і талановитий організатор, він намагався тут реалізувати всі свої знання і поставив собі за мету розбудувати українську філологію. Готував проекти, обґрунтування, виходив з ними до керівництва університету. Саме завдяки ініціативі та великим зусиллям Йосипа Фрідріховича, його невичерпному ентузіазму в Оломоуці на філософському факультеті університету у 2000 р. було відкрито відділення україністики. Україністика в Університеті ім. Ф.Палацького досить швидко посіла гідне місце, здобула популярність серед студентів та абітурієнтів, забезпечила стабільний прийом на цю спеціальність. Випускники й аспіранти професора Й.Ф.Андерша успішно працюють нині на відділенні україністики.

В університеті ім. Палацького професор Й. Андерш займається не тільки педагогічною, але й науковою і науково-організаційною роботою. З метою подальшої розбудови україністики, налагодження наукових контактів, дослідження актуальних питань української мови, літератури й культури 2001 р. він започатковує Оломоуцький симпозиум україністів (ОСУ) – визнаний у науковому світі форум україністів Центральної і Східної Європи. З того часу ОСУ регулярно відбувається в Оломоуці: 2014 року тут пройшло вже сьоме зібрання учених-україністів. Результатом кожної міжнародної наукової конференції є збірники статей, головним редактором яких є професор Й. Андерш: «Ukrainistika na prahu nového století a tisíciletí» (2001), «Ukrainika I - VII» (2004-2014), а авторами збірника – мовознавці, літературознавці, культурологи з Чехії, Словаччини, Польщі, Німеччини, Австрії, інших європейських країн та з різних міст України.

За видатні заслуги в науково-педагогічній праці професора Й. Андерша нагороджено срібною медаллю Університету ім. Палацького (1999).

Науковий доробок професора Й.Ф.Андерша містить два великі розділи: богемістика в Україні та україністика в Чехії. Працюючи в Україні, професор Й. Ф. Андерш створив чимало фундаментальних праць. Він був укладачем і членом редколегії першого в історії української славістики «Чесько-українського словника» у 2-х тт. (1988-1989), за який разом з авторським колективом був відзначений академічною премією імені І. Я.Франка за видатні роботи в галузі філології. Учений працював над новими матеріалами й доповненнями до другого видання цієї раритетної

праці. Він є також співавтором збірника наукових статей «Зіставне дослідження української, чеської та російської мов» (1987), академічної «Граматики чеської мови» (1992) – першої в історії українського мовознавства праці, присвяченої комплексному описові граматичної будови чеської мови в зіставленні з українською мовою. За його ініціативи та авторської участі підготовлено й видано розмовник «Українсько-чеські паралелі в текстах і ситуаціях» (2002, 2012), «Словник юридичних термінів (російсько-український)» (1994).

Переїхавши до Чехії, професор Й. Ф. Андерш зосередився на створенні підручників, посібників і словників, які б забезпечили майбутніх чеських українців дидактичним матеріалом: «Ukrajinsko-české dialogy (jazyková etiketa)» (1996), «Ukrajínština vážně i vesele» (1999, 2002, 2006), «Praktický česko-ukrajinský slovník. Ekonomika. Finance. Obchod» (2000, у співавтор.), «Ukrajinsko-český slovník. Ekonomika. Finance. Obchod» (2004, у співавтор.).

Бажаємо Вам, дорогий Йосипе Фрідріховичу, молодих здорових сил, добра, енергійності та наснаги, щоденних усмішок, вдячних учнів-послідовників нашої спільної великої славистичної справи! Хай Бог та Доля благословляють Вас на многії та благії літа!

Від колективу кафедри слов'янської філології

проф.Паламарчук О.Л., доц. Даниленко Л.І.

До 125-річчя з дня народження академіка Леоніда Арсенійовича Булаховського

2013 рік без перебільшення можна назвати роком пам'яті академіка Леоніда Арсенійовича Булаховського – відбулися престижні наукові зібрання, опубліковано низку наукових статей, присвячених дослідженню спадщини видатного українського вченого-мовознавця, внесок якого у філологічну науку важко переоцінити.

У вересні 2014 року у Харкові вийшла ще одна цікава книжка – збірка наукових статей «Пам'яткознавчі погляди молодих вчених ХХІ ст.» (Харків: Курсор, 2014), присвячених науково-культурному життю